

No 25. līdz 31. jūlijam *Saulkrasti Jazz* festivāls-meistarklase jau atkal pulcinās gan jaunos, gan pieredzējušos, gan arī tos, kas visā pasaulē ar sajūsmu, apbrīnu vai bijību tiek saukti par leģendām. Ar šā projekta māksliniecisko direktoru Tāli Gžibovski – šoreiz ne par festivālu, bet mūziku, dzīvi un klusumu.

KLUSUMS

Zinu, ka Tālis Gžibovskis ir lielisks bundzinieks un labs organizators – šāda talantu kombinācija negadās bieži. Turklāt viņš esot arī prasīgs un prasmīgs skolotājs. Runā, ka Tālis jau kopš puikas gadiem arvien bijis sportiskā formā, tāpēc arī savus meistarklašu audzēkņus ik rītu izpurinot ātrā solī gar jūru – cik ilgi kusla miesa nesis Pegaza lidojumu, tā viņš mēdzot teikt. Ceļoties ik rītu sešos, brokastu laikā neskatoties ziņas un arī avīzes nelasot – ne rīta, ne vakara. Kopā ar sievu Tamāru un dēliem Reini un Jēkabu dzīvo Jelgavā, bet Rīgā Tālim esot pieturas punkts – saukts *žurcnieks – Maskačkā*. Turp tad arī dodamies.

Esam iekūlušies kārtīgā sastrēgumā. Priecājos, ka Tālis to uztver ar smaidu. Arī man nekur nav jāsteidzas – vienīgā šai pēcpusdienā ielānotā lieta ir tikšanās ar bundzinieku Gžibovski – un tā jau notiek.

Reiz kāda žurnāliste esot Tālim vaicājusi, kas viņam patīkot vairāk par visu, un bijusi bezgala pārsteigta par atbildi – klusums.

– Tikai klusumā var piedzimt skaņa, – viņš toreiz teicis.

– Un arī doma, – saku es.

– Bet tev, kas tev ir visdārgākais – tā pati vislielākā vērtība? – jautā Tālis.

– Attiecības.* – Mirkli klusēju un tad piebilstu: – Ar Dievu, cilvēkiem, dzīvi. Un tev?

– Laiks. Laiks, ko varu veltīt cilvēkiem, klusumam, Dievam.

Beidzot esam ārā no *korķa*. Vai es neiebilstu, ja pa ceļam ieskrienam bodē – mājā esot pilnīgs tukšums. Neiebilstu.

Kamēr mazgāju zemenes, saldos ķiršus un redīsus, Tālis griež tomatus – viņam ir īpaša recepte – tomati ar biezpienu, skābu krējumu un austrumu garšvielām. Fonā klusi skan Deivs Vekls – tas pats leģendārais bundzinieks, baltais (!), kas muzicējis ar Čiku Koreju, Maiklu Kamillio un Polu Saimonu, bet ceturtdien, 28. jūlijā, kopā ar savu *Dave Weckl band* būs uz Saulkrastu estrādes. Vai esmu jau agrāk dzirdējis šo gabalu? Jā, – *A Simple Prayer* – ģeniāla bundzinieka un vi-

ņa domubiedru lūgšana bez vārdiem – vienkārša, dzīva un patiesa.

– Ar to jau lielās personības atšķiras no parastajiem darba rūķiem – ar patiesumu. Kad nevis spēlē, bet dzīvo tajā, ko dari. Bungas jau ir nekas cits kā dzīves treniņš. Dzīvošanas treniņš. Nav svarīgi, vai tu spēlē stabulīti, slauc govī vai raksti grāmatu – tas ir viens no veidiem, kā izprast sevi, saprast, kāpēc mēs te esam – no kurienes nākam, kurp dodamies. Jebkurā lietā tu vari piedalīties un vari nepiedalīties. Arī garīgās attīstības ceļš – tu vari to iet un vari neiet. Dažiem pietiek ar saskaitīšanu un atņemšanu, citiem vajadzīgs vēl arī reizrēķins un dalīšana, bet ir arī tādi, kas zina augstāko matemātiku. Kāpēc visi lielie zinātnieki nonāk pie Dieva? Kāpēc zinātnie ar reliģiju salīp? Jo citādi tā pasaules lietu kārtības bilde nesanāk, tas pants nerimējas. Tas, kas mēs nespējam ieraudzīt, kā šūnas mainās vai galaktika izplešas, – tas jau nenožīmē, ka šie procesi nenotiek. Mīlestība, ticība un tas lieta, kas desmit baušļos, – neko par to

vērtīgāku neviens jau nevar nedz izgudrot, nedz arī atklāt.

Tālis stāsta par Lūciju – savu Skolotāju. Jā, jā! – tieši tā viņš saka – ar lielo burtu. Viņa arvien atgādina, ka svarīgi – kā izmantojam mums doto laiku. Kā to piepildām.

– Tev skaidri jāsaprot, kāds ir tavs mērķis – pilnveidoties, gūt baudu vai nopelnīt kaudzi naudas. Lūcija bija apbrīnojama sieviete – līdz sirmam vecumam saglabāja gaišu skatu, skaidru apziņu un asu prātu.

Skolotāja esot Tāli brīdinājusi no tā, kas varot viņu sagaidīt nākotnē.

– Viņa neteica – notiks tā un ne citādāk, viņa teica – uzmanies, tā var notikt.

Viņa Tālim pateikusi arī to, ka drīz aizies – viss šajā dzīvē darāmais esot piepildīts. Un patiesi – nākamajā nedēļā Lūcija tikusi apskaidrota Dieva mierā.

Tālis savulaik ir absolvējis Rēzeknes mūzikas vidusskolu – teorijas nodaļu, tad, lūk, tur strādājusi skolotāja Vaida Salmīna. Arī viņa Tālim ir īpašs cilvēks, kā viņš pats

to daru, jo man patīk – es vienkārši esmu tur iekšā, cik nu šobrīd protu un spēju. Zinu tādus, kas tajā lietā ir iekšā vēl dziļāk, bet daudz arī tādu, kas seklāk. Bungu lietas – tā jau ir dzīves līdzību spēle.

Un Tālis stāsta, kā reiz ar Tamāru nākuši no Jelgavas dzelzceļa stacijas. Pa ceļam redz – izveļas no kafejnīcas viens stipri ieriebis vīriša gabals, vārds pa vārdam sākušī runāt, līdz beidzot uzaicinājuši viņu uz tasi tējas. Vienā brīdī ciemiņš jautā – ar ko saimnieks nodarbojies. Tālis sacījis – bungas spēlējot. Tad vīrs paņēmis no galda dakšīnu un nazi un teicis – parādi.

– Un, zini, tam vīram pilna mutes taisnības – ja tu esi bundzinieks, rādi, ko vari – spēlē uz jebkā!! Un man tāds spīts uznāca – spēlēju arī. Viņš klausījās, klausījās un tad teica – tu patiešām esi bundzinieks.

Dīvainais vīrs pats bijis akmenkalis – stāstījis Tālim un Tamārai kādu akmeni kam drīkst lietot – kurš silts, kurš – auksts, kāds der krustam, kāds – pieminēklim.

– Par bungām runājot... – saka Tālis un no blakusistabas ienes vairākus instrumentus. – Redzi, šie te ir afrikāņu – saucas *udu*, taisījis viens puisis tepat no Limbažu pusēs. Es tos nemāku spēlēt, bet man traki patīk.

Un Tālis sāk klusi, klusi un viegli, viegli – ar plaukstas pamatni, ar pirkstu galiem – sarunāties ar neparasto *udu*. Klausos un jūtu – *udu* viņam atsaucas. Šķiet, bundzinieks un viņa instruments uz brīdi ir kļuvis viens – viena elpa, viens pulss – un tad no keramiskā brīnuma dziļēm pēkšņi izceļas tāda divaini dobjā skaņa, kas aizvibrē obertonos un uz mirkli liek sajūties ārpus

saka – viens no dzīves lielajiem cilvēkiem.

– Šīs divas sievietes – Skolotāja Lūcija un Skolotāja Vaida – mācīja man godīgi izturēties pret to, ko daru. Redzi, tās bangu lietas – kādreiz to dariju aizspīta – vai es varu vai nevaru būt viens no. Tagad es

Uzziņai

Tālis Gābovskis – bundzinieks, lektors, skolotājs. Ar grupām *Modo, Folika, Sipoli, Vecās mājas, Maraha, Gulf Stream* un etnomuzeja ansambli *Petina* koncertējis ASV, Austrālijā, Dānijā, Šveicē, Ēģiptē, Somijā, Norvēģijā, Zviedrijā, Vācijā, Austrijā, Lietuvā, Ukrainā, Francijā un protams, arī Latvijā. Pedagoģijas magistrs, Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības augstskolas populārs un dzēro muzikas skolotājs, specialitātes programmas direktors, mūzikas skolotājs Rīgas Doma Kora skolā, Rīgas 100. vidusskola un Jēlgāvas Eksperimentālajā mūzikas studijā. Starptautiskā festivāla *Saulkrasti Jazz, Baltic Drummer Summit* organizators un direktors.

laika un telpas.

– Bet tagad aizver acis un pēc tam pasaki, kas tas ir.

Sākumā klusums – dziļš un mierīgs kā debesis skaidrā rītā. Tad pamazām, lēni un tikko jaušami ieskanas – kā vēja šalkas, kā lietus čuksti. Sīkas lāsītes nobirst pār pieri, tad pieņemams spēkā, līdz beidzot liksma un varena gaismas straume plūst pār seju, pār pleciem un sirdi, aizskalo raizes, bēdas un nogurumu, piepildot visu ar prieku un gaismu. Ai, cik labi!

Protams, es zinu šo instrumentu – *Rainstick* jeb lietus koks. Tāds pagars cilindrs ar slēgtiem galiem – īpašas šķirnes kaktusa zars, kam – pēc dažiem nostāstiem – adatas aug uz iekšu, saskaņā ar citām versijām – adatas, kamēr zaļš, sadzītas iekšpus, tad, lūk, šis kaktusa zars tiek izkaltēts, un tad tajā esošās sēkliņas, lēni slidot no viena gala uz otru, pa ceļam aizķeras aiz daudzajām adatiņām, radot neparastu, mistiski valdzinošu skaņu. Esmu to dzirdējusi daudzkārt – mums arī mājās tāds ir, taču tik brīnumaini lietus koks vēl nekad nav mani uzrunājis.

Tālis smaida.

– Zini, es nevarētu pateikt – bungas ir mana dzīve. Tas ir viens no manas dzīves elementiem. Jā, svarīgs, tomēr – tikai viens no.

Vija Beinerte
V. Ilzēna foto

Latvijas Avīze - 2005. - 22. jūl.,
Nr. 195. - 6. lpp.
(Piel.: „Mājas Viesis” - Nr. 196)